

Славистика

ПРАВИЛА ПРИРЕЂИВАЊА РУКОПИСА ЗА ШТАМПУ
(од књиге XVIII/2014)

САДРЖАЈ

О часопису

Структура часописа

1. СЛАЊЕ РАДОВА

Рецензирање радова

Рокови

Обим прилога по рубрикама

Технички захтеви

2. ГРАФИЧКО ОБЛИКОВАЊЕ ТЕКСТА

Основно

Основни текст и средства за истицање

Форматирање имена аутора и наслова текста

Рубрике „Славистички научноистраживачки пројекти“ и „Скуп слависта“

Рубрике „У свету славистичке литературе“, „Из славистичког живота“

3. НАУЧНИ АПАРАТ

Апстракт и кључне речи

Резиме и кључне речи

4. ПРАВИЛА НАВОЂЕЊА И ОБЛИКОВАЊА БИБЛИОГРАФСКИХ ЗАПИСА – ЦИТАТНИ АПАРАТ

Општа правила навођења

Навођење наслова дела у основном тексту

Формирање библиографске парентезе

Секундарно ауторство

Бележење страна цитираног извора у библиографској парентези (локатор)

Формирање библиографског описа цитираних публикација

Наслови закључених публикација

Наслови саставних делова

Електронски ресурси

DOI број

Непубликовани извори

Рукописи и архивалије

Примери библиографских парентеза и њихови пуни описи

Формирање списка референци

Списак извора

Бележење упутне литературе

Скраћенице и списак скраћеница

ПРАВИЛА ПРИРЕЂИВАЊА РУКОПИСА ЗА ШТАМПУ

Годишњак Славистичког друштва Србије *Славистика* објављује изворне научне и стручне радове на свим словенским језицима о свим словенским језицима, књижевностима и културама. Радови са истом тематиком могу се публиковати и на светским језицима чије нације имају јаку славистичку традицију – немачком, француском, енглеском или италијанском.

Славистика ће и даље мирити своја два основна елемента – научног часописа и зборника с годишњих научних скупова. Због потребе да се задржи и, по могућности, подигне рејтинг часописа, предност ће се давати изворним и прегледним научним радовима у рубрици чије име задржавамо: „Славистички научноистраживачки пројекти“. У овој рубрици планира се поред тога повремено публикавање тематских блокова, које ће, у својству госта-уредника, уређивати њихови предлагачи. У рубрици „Скуп слависта“, која ће, као и досад, тежити да нађе равнотежу између теоријске рефлексije и методичке праксе, објављиваће се само научно и стручно релевантни реферати с традиционалног јануарског скупа слависта. У посебним повременим рубрикама Славистика ће по истом критеријуму објављивати и материјале с других научних скупова којима је покровитељ Славистичко друштво Србије.

Начелна структура часописа *Славистика* имаће од свеске XVII овакав редослед рубрика:

1. „Славистички научно-истраживачки пројекти“ (научне студије, расправе и истраживања – стална рубрика)
2. „Скуп слависта“ (научни реферати и саопштења са годишњих скупова слависта Србије – стална рубрика)
3. [„Скуп“] (научни реферати и саопштења са других научних скупова којима је покровитељ Славистичко друштво Србије – повремена рубрика)
4. „Славистичка баштина“ (чланци, расправе и грађа из историје славистике – повремена рубрика)
5. „Српски језик у иностранству“ (чланци и расправе – повремена рубрика)
6. „У свету славистичке литературе“ (оцене и прикази – стална рубрика)
7. „Из славистичког живота“ (хроника, прикази скупова и манифестација, материјали и одлуке органа Славистичког друштва Србије – стална рубрика)
8. „In memoriam“ (некролози истакнутим славистима, културним и јавним радницима словенских земаља)

*

Ради успостављања једнообразности прилога, како у погледу научног и цитатног апарата, тако и у погледу графичког изгледа, Уредништво часописа *Славистика* доноси детаљна „Правила приређивања рукописа за штампу“, која ће обавезивати од књ. XVII (2013).

Молимо све наше досадашње и будуће ауторе да се пажљиво упознају с овим „Правилима“. Уредништво ће убудуће бити принуђено да прилоге који нису приређени у складу с њима одбије без образложења.

1. СЛАЊЕ РАДОВА

Рукописи који се нуде за објављивање у часопису *Славистика* не могу бити претходно објављени, понуђени другом часопису, нити се могу истовремено нудити другим часописима.

Слањем рукописа за штампу аутори сагласно преносе издавачка права на Уредништво *Славистике* и Славистичко друштво Србије за једно издање у текућој свесци часописа, у папирној и електронској форми.

Рукописи се шаљу као прилог електронском поштом, на адресу администрације Славистичког друштва Србије <slavisticko.drustvo[at]gmail.com> с назнаком „За часопис *Славистика*“.

Рецензирање радова

За сваки научни чланак понуђен за публикавање у рубрикама „Славистички научноистраживачки пројекти“, „Скуп слависта“, односно другим повременим рубрикама у којима се објављују научни чланци, Уредништво часописа *Славистика* прибавља рецензије еминентних стручњака за одговарајућу област. Рецензирање је анонимно.

Обавеза је аутора да поступи према упутствима и захтевима рецензената.

Једном одбијени радови више се не могу разматрати за објављивање.

Рокови

Радови за рубрике: 1) „Славистички научноистраживачки пројекти“, 2) „У свету славистичке литературе“ и 3) „Из славистичког живота“, достављају се уредништву до 1. марта за текућу годину.

Пријаве реферата с тезама за јануарски скуп слависта Србије достављају се Управи Славистичког друштва Србије електронским путем, по правилу, до 15. децембра за наредну годину. Текст реферата за штампу у рубрици „Скуп слависта“ доставља се одмах по саопштењу на Скупу, односно, по уношењу исправки и допуна у складу с примедбама из дискусије о реферату, али најкасније 15 дана од завршетка Скупа.

Обим прилога по рубрикама

„Славистички научноистраживачки пројекти“: до 20.000 знакова с размацама, укључујући и фусноте. Иста правила важе за прилоге у повременим рубрикама: „Славистичка баштина“ и „Српски језик у иностранству“.

„Скуп слависта (Реферати и саопштења)“: до 15.000 знакова с размацама, укључујући и фусноте.

„У свету славистичке литературе“, „Из славистичког живота“ и друге повремене пратеће рубрике: до 8.000 знакова с размацама.

Технички захтеви

Формат датотеке: *.doc или *.rtf (не – *.docx, *.odt, *.wpd и др.).

Формат листа: А4.

Текст: фонт – Times New Roman као подразумевани (Normal style); величина слова – 12.

Фонтови који не одговарају стандарду Unicode (нпр. фонетска транскрипција, црквенословенска азбука, старогрчки алфавет, симболи и сл.), морају се интегрисати у датотеку и послати електронском поштом као посебан прилог уз рад. У овом случају, уз

текст рада у *.doc или *.rtf формату, шаље се паралелно и верзија у формату *.pdf. Замена за датотеку *.pdf може бити и штампана верзија рада, која се доставља на адресу Славистичког друштва Србије (Студентски трг 3, 11000 Београд), с назнаком „За часопис *Славистика*“.

Графички прилози:

- растерска графика: формат *.tif, резолуција 600 dpi, 256 нијанси сиве (8-битна графика);
- векторска графика: формат *.eps;
- фотографије: формат *.tif или *.jpg у резолуцији најмање 300 dpi, 256 нијанси сиве (8-битна графика).

Графички прилози, уз јасно и прегледно обележене називе датотека на одговарајућем месту у тексту, шаљу се као засебни прилози.

2. ГРАФИЧКО ОБЛИКОВАЊЕ ТЕКСТА

Основно

Молимо ауторе да воде рачуна о неколико елементарних правила, чије непоштовање знатно успорава процес редакцијске обраде и прелома текстова:

- Између речи дозвољен је само један знак за размак. Пошто се при уношењу и исправљању текста често поткраде удвајање размака, потребно је у финалној верзији, уз помоћ опције „тражи-замени“, све удвојене размаке претворити у једноструке. **В а ж н о:** Размак се не користи за увлачење првог реда у пасусу, центрирање по хоризонтали, поравнање с десном маргином или табулацију; за све то треба користити опције форматирања пасуса, односно табулатора.
- Интерпункцијски знаци (тачка, запета итд.) пишу се заједно, без размака, с претходном речју, а одвајају се размаком од наредне речи.
- Треба строго разликовати цртицу „-“ од црте „—“, што је у свим словенским језицима правописно нормирано. Нарочито треба водити рачуна да се црта употребљава за издвајање реченичних апозиција и, што је посебно важно, у библиографским записима – за означавање бројева „од–до“, нпр. „55–75“ (никако „55-75“).
- После знака за отворену заграду – „(“, „[“, „<“ и др. – као ни испред знака за затворену заграду – „)“, „]“, „>“ – не ставља се размак.
- Наводници се користе у складу с правописним решењима и типографским узусима за сваки језик. Када се наводи реч или део текста на другом језику у односу на језик рада, односно наслов саставног дела неке публикације на страном језику, обавезна је употреба знакова навода, уобичајених за тај језик.¹ Пример:

... у прилогу на крају књиге («Сведения о произношении и ударении») описане су...

- Ознака за фусноту (напомену испод основног текста) обавезно долази **п о с л е** интерпункцијског знака.
- Кад је реч о прилозима на српском језику, употреба латиничког писма зависи од изричитог опредељења аутора. Уколико аутор приложи рад писан латиницом, сматраће се да је то у погледу писма његов коначни избор; конверзијом латинице у ћирилицу неће се бавити ни Уредништво, нити лица задужена за дизајн часописа.

¹ Вид. табелу с употребом наводника у појединим језицима (Табела 1).

Основни текст и средства за истицање

У графичком погледу текст мора тежити максималној уједначености и прегледности, без нагомилавања средстава за истицање. Најмање $\frac{4}{5}$ сваке стране мора бити графички обликовано нормалом (тј. усправним словима, која нису искошена). Изузев у насловима и скраћеницама, у тексту начелно није допуштено коришћење ВЕРЗАЛА (тј. великих слова), као ни тзв. МАЛОГ ВЕРЗАЛА.

Курзив. Као средство за истицање појединачних речи у тексту или делова текста, курзив треба користити умерено, највише до $\frac{1}{5}$ сваке стране.

Полумасни нормал и **полумасни курзив.** Употреба полумасних слова допушта се, премда не и препоручује, искључиво у поднасловима, док се у основном тексту начелно избегава. Уместо тога, за смисаоно истицање користи се *курзив*, а допушта се и ш п а ц и о н и р а њ е.

Употреба подвлачења у тексту није допуштена.

Ш п а ц и о н и р а њ е. За смисаоно истицање појединачних речи и краћих израза може се користити шпационирање од 2 типографске тачке (pt), али с мером, не више од 3–4 пута на свакој страни текста. Шпационирање се постиже задавањем размицања између слова (Format > Font > Character spacing > Expanded > 2 pt), а н и п о ш т о уметањем размака после сваког слова.

Форматирање имена аутора и наслова текста

Рубрике „Славистички научноистраживачки пројекти“ и „Скуп слависта“

Уз леву маргину, испред наслова рада наводи се пуно име и презиме аутора у изворној графици или прилагођено нормама адаптације имена у језику којим је рад написан. Испод имена наводе се званични назив и седиште установе у којој је аутор запослен или у којој је обављено истраживање. Формат је следећи:

Име Презиме
Установа²
Седиште
Земља

Уз име и презиме аутор у фусноти може навести своју адресу електронске поште.

Наслов рада даје се верзалом, истом величином слова као и основни текст. Формат:

НАСЛОВ РАДА
Поднаслов рада

Уз наслов рада, опет у фусноти, аутор може дати ближе обавештење о научном пројекту, програму истраживања или усавршавања, у оквиру којег је рад настао, институцији која је финансирала истраживање, претходном усменом саопштавању резултата рада на научном скупу и сл.

Рубрике „У свету славистичке литературе“, „Из славистичког живота“

Наслов прилога у овим и другим пратећим рубрикама може бити библиографски опис публикације, односно назив, место и време одржавања научне конференције која

² Код установа са сложеном организацијом наводи се укупна хијерархија (нпр. универзитет, факултет, катедра и сл.)

се приказује; уколико се аутор одлучи за какав други наслов, обавезан је да у поднаслову пружи и библиографски опис публикације, односно податке о научном скупу.

Наслов и поднаслов центрирани су по хоризонтали.

Библиографски опис публикације у наслову даје се у формату „аутор-наслов“: [Име Презиме аутора, *НАСЛОВ ПУБЛИКАЦИЈЕ: поднаслов публикације* (Место: Издавач, година) број стр.] или [*НАСЛОВ ПУБЛИКАЦИЈЕ: поднаслов публикације*, уредник Име Презиме (Место: Издавач, година) број стр.] Примери:

Људмила Поповић, *ФОКУСНА ПЕРСПЕКТИВА УКРАЈИНСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ*
(Београд: Филолошки факултет, 2007) 254.

ЗБОРНИК РАДОВА СА СКУПА О НАДРЕАЛИЗМУ
NADREALIZAM U SVOM I NAŠEM VREMENU = LE SURREALISME EN SON TEMPS ET AUJOURD'HUI, ed. Jelena Novaković (Београд: Филолошки факултет, Друштво за kulturnu saradnju Srbija-Francuska, 2007) 447.

RICERCHE SLAVISTICHE (Roma: Sapienza), eds. Mario Capaldo, Sante Graciotti, LV (9) (2011).

На крају ових радова подаци о аутору – пуно име и презиме аутора (курзивом), званични назив установе у којој је запослен или у којој је обављено истраживање и седиште установе – дају се с десне стране, у формату:

Име Презиме
Установа
Седиште
[опционо: Земља]

3. НАУЧНИ АПАРАТ

Апстракт и кључне речи

Између наслова и основног текста, радови у рубрикама „Славистички научноистраживачки пројекти“ и „Скуп слависта“ морају имати *апстракт* (500 до 1.000 знакова с размацима) на језику рада и *кључне речи* (до 10 речи/синтагми) на језику рада.

Ако језик рада није српски, већ неки други словенски или страни језик – сем кад је језик рада руски – апстракт и кључне речи дају се и у преводу на српски, и следе одмах иза апстракта на језику оригинала.

Текст апстракта даје се б е з наслова „Апстракт“, «Аннотација», «Abstract» и сл.

Кључне речи издвајају се од апстракта у нови ред и претходи им (курзивом) текст: „Кључне речи:“, «Ключевые слова:», «Keywords:» итд.

Резиме и кључне речи

На крају текста који није на руском језику даје се *име и презиме, наслов рада, резиме* (до 2.000 знакова с размацима) и *кључне речи* на руском језику. Формат:

Имя Фамилия

НАЗВАНИЕ СТАТЬИ

Резюме

[текст резимеа]

Ключевые слова: [...]

Код текстова на руском обавезни су *име и презиме, наслов, резиме и кључне речи* на српском језику. Уколико аутор не влада српским језиком, дужан је да текст резимеа у предвиђеном обиму и с кључним речима уз рад достави на руском, а Уредништво ће обезбедити превод на српски језик.

Уколико је рад писан на српском језику, а третира тему из неког другог словенског језика, књижевности или културе, испред резимеа и кључних речи на руском може се додати и резиме с кључним речима на словенском језику који одговара теми рада.

У радовима на осталим словенским језицима, изузев српског и руског, односно не-словенским светским језицима (енглески, немачки, француски или италијански), уколико су тематски оријентисани ка другом словенском језику, књижевности или култури, испред резимеа и кључних речи на руском, може се додати резиме с кључним речима на словенском језику који одговара теми рада.

4. ПРАВИЛА НАВОЂЕЊА И ОБЛИКОВАЊА БИБЛИОГРАФСКИХ ЗАПИСА – ЦИТАТНИ АПАРАТ

Од свеске XVII (2013) обавезујући начин цитирања и формирања библиографских записа у *Славистици* биће искључиво уз помоћ библиографске парентезе у основном тексту која упућује на одговарајући библиографски запис у попису референци на крају рада – уређен према тзв. систему „аутор-датум“, у тзв. „оксфордском стилу“, прилагођеном правописним нормама српског и других словенских језика, односно типографским узусима. Детаљан опис заинтересовани могу наћи у: R. M. Ritter, *The Oxford Guide to Style* (Oxford: OUP, 2002).

Цитирање уз помоћ фуснота (напомена испод текста) није допуштено. Фуснота служи за давање коментара и додатних обавештења везаних за текст, а изузетно може садржати и библиографске парентезе (вид. даље излагање).

Општа правила навођења

Навођење (цитирање) текста или говора других аутора захтева одговоран и коректан однос према коришћеном извору. Сваку туђу реч, синтагму или дужи одломак текста обавезно је ставити у знаке навода. Знаци навода морају бити у складу с правописним правилима и типографском традицијом језика из којег потиче цитат (вид. Табелу 1).

Важно: Уколико се при навођењу извора на страним језицима наведени део текста ставља у синтаксички контекст основног ауторског израза (обично је реч о синтагми или реченици), избегава се мешање језика; у том је случају потребно консеквентно преводити цитате на језик рада. Уколико превод за ову прилику потиче од аутора рада, потребно је додати у загради напомену о томе и потписати је иницијалима, нпр. „превод наш – Х. У.“. Алтернатива овоме јесте да се цитати не укључују у синтаксички контекст, по цену да се наводе веће целине текста на страном језику.

Кад је реч о навођењу већих одломака (више реченица), у основном тексту, без прекидања његовог континуитета, може се цитирати до 60 речи или највише 5 стандардних редова. Овакви цитати почињу знаком за отворени цитат („) и завршавају се знаком за затворени цитат (“). Ако у самом цитираном тексту постоји цитат или реч у наводницима, ти наводници замењују се полунаводницима.

Језик	„спољни“ (пуни) навод- ници	„унутрашњи“ навод- ници (полунаводници)
белоруски	«...»	„...“
бугарски	„...“	’...’ / ‘...’
енглески (амерички)	“...”	‘...’
енглески (британски)	‘...’ / “...”	“...” / ‘...’
италијански	«...»	“...”
немачки	„...“	„...“

пољски	„...”	«...» / »...«
руски	«...»	„...“
словачки	„...“	„...“
словеначки	„...“	„...“
српски	„...“	„...“
украјински	«...»	„...“
француски	«...»	«...» / “...”
хрватски	„...”	„...”
чешки	„...“	„...“

Табела 1 – најчешћа употреба наводника у појединим језицима у складу с типографском традицијом

Када је наведени текст дужи од 60 речи или 5 стандардних редова, потребно га је графички издвојити у посебан пасус, и смањити величину слога у односу на основни текст (обично за две типографске тачке). Ови блокови цитата не почињу увлачењем првог реда, изузев ако наведени текст и у своме извору не почиње од новог пасуса. У овом случају не стављају се наводници на почетку и крају навода. Међутим, уколико су у наведеном тексту употребљени наводници, они се у блоку морају заменити полунаводницима.

Уколико постоји потреба за навођењем двају или више блокова једног за другим, између блокова треба начинити додатни размак (обично три типографске тачке).

На крају сваког блока цитата мора стајати ознака његовог извора – библиографска парентеза (вид. даље у тексту).

Навођење наслова дела у основном тексту

Наслови и поднаслови књига, зборника радова и свих других закључених дела (позоришних представа, скулптура, слика, музичких дела, филмова и др.) – изузев Библије, Талмуда, Кур’ана и др. традиционалних наслова и њихових саставних делова – у основном тексту и библиографским записима наводе се *курзивом*.

По правилу, наслови оваквих дела наводе се на изворном језику и у изворној графици, док се у загради курзивом може дати наслов одговарајућег публикованог превода, или нормалом, без наводника, наслов у ad hoc преводу аутора рада.

Уколико су у питању позната дела светске културне баштине, није неопходно стриктно се држати правила из претходног става. Примери: „Дантеова *Божанствена комедија*, Микеланђелов *Давид*, Бетовенова *Девета [или IX] симфонија*, Пикасова *Герника*...”

Курзивом се наводе и сви наслови серијских публикација (новина, часописа, издавачких серија, ТВ и радио серија, музичких албума, компакт-дискова и др.), и то на језику и у графици изворника, без фонетске адаптације, транскрипције или превођења. Примери: *Јужнословенски филолог*, *Вопросы языкознания*, *Ricerche slavistiche*, *Časopis Českého Musea*, *Pamiętnik Literacki*...

Наслови и поднаслови свих саставних делова закључених и серијских публикација (наслови поглавља књига, приповедака у збиркама приповедака, песама у песничким збиркама, чланака у новинама и часописима, а исто тако називи епизода у ТВ серијама, композиција са музичких албума и компакт-дискова и сл.) – изузев наслова књига из Старог и Новог завета, сура из Кур’ана и др. саставних делова традиционалних извора – у основном тексту и библиографским записима наводе се нормалом у наводницима. Пример:

Милка Ивић у раду „Даничић синтаксичар – у свом времену и данас“, објављеном у *Зборнику о Ђури Даничићу* (1981)...

У случају да су у самом наслову саставног дела који се спомиње коришћени наводници, употребљавају се тзв. „унутрашњи“ наводници или полунаводници у складу с правописним правилима за сваки појединачни језик (вид. Табелу 1). За српски језик то је на почетку и крају навода знак „’“. Пример:

У чланку „О ’малим клаузама’ и сличним синтаксичким конструкцијама“, штампаном у *Зборнику МС за филологију и лингвистику* 2005, М. Ивић ...

Формирање библиографске парентезе

Библиографска парентеза јесте уметнути скраћени библиографски запис у основном тексту рада који служи као упутница на одговарајући пуни библиографски опис цитираног извора – у попису референци на крају рада.

Библиографска парентеза у основном тексту обележава се обликом заградама „(“ и „)“. То важи за све цитиране изворе – за радове других аутора, изворе примера на којима се илуструју одређене појаве, архивску и другу грађу итд.

Библиографска парентеза састоји се по правилу само од презимена аутора у изворној граfiји и, после размака, године издања дела, нпр.: (Белић 1927); (Бондарко 1971); (Zelenková 2009).³

Уколико за цитирани извор није доступна година издања, користи се скраћеница „s. a.“ (*sine anno* = без године), или скраћенице уобичајене у језику рада. Ово се углавном односи на књиге у којима није означена година издања. Пример: (Пишибишевски б. г.).

У ретким случајевима кад се у истом раду цитирају два аутора са истим презименом, да би се избегла забуна, у парентезу се уноси и иницијал, нпр.: (Ivić М. 1986) и (Ivić Р. 1986). У још ређим случајевима, кад ни иницијал није довољан да помогне у разликовању аутора, ставља се пуно презиме и име, нпр.: (Поповић Љубомир 1997) и (Поповић Људмила 1997).

Када се цитирају текстови истог аутора који су публиковани исте године, па презиме и година више нису јасан критеријум за разликовање, иза године издања уводи се, *курзивом*, додатна словна нумерација. Пример: (Кончаревић 2011*a*), (Кончаревић 2011*b*) итд.

У овој нумерацији користи се, по правилу, абецеда (*a, b, c, d...*), али прихватљиве су и српска/руска азбука (*a, б, в, г...*) или грчки алфавет (*α, β, γ, δ...*), уз услов да се изабрани модел користи консеквентно.

Редослед словне нумерације није произвољан, већ се додељује према редоследу појављивања парентезе у основном тексту при линеарном читању, тј. први цитирани извор на који читалац наиђе у тексту добиће словну ознаку *a*, други – *b* и тако редом.

Уколико се цитира дело двају аутора, у парентезу улазе оба презимена, са запетом између, и то редоследом којим су аутори потписани, нпр.: (Иванов, Топоров 1974).⁴ Имена оба аутора наводе се и у пуном библиографском запису у попису цитиране литературе.

Кад се цитира дело трију аутора, у парентезу се бележи само презиме првог аутора с ремарком „et al.“ (*et alii* = и други) или скраћеницом уобичајеном у језику цитираног дела (нпр., за српски и руски „и др.“, за чешки „a kol.“ итд.). Имена свих наводе се и у пуном библиографском податку у списку литературе. Пример: (Кулишић et al. 1970) или (Пипер и др. 2005).

³ Парентезе које служе као примери разрешене су у Табели 2.

⁴ Овде се одступа од изворног оксфордског стила који, ослањајући се на англосаксонску типографску праксу, између презимена двају или последњих двају аутора од више њих захтева везник *and* с могућношћу његове замене знаком *et* (&).

У случају да цитирано дело има четири и више аутора, поступа се истоветно као у претходном примеру, али се у пуном библиографском опису на крају рада бележи само име првопотписаног аутора, уз напомену „et al.“, „и др.“ и сл.

Уредништво не прописује употребу скраћеница попут „et al.“, „и др.“ итд., већ то препушта избору аутора, уз услов да се у тексту рада и пратећем цитатном апарату одабрана скраћеница употребљава једнообразно и консеквентно.

У случајевима кад је из контекста недвосмислено јасно на којег се аутора позива писац рада, није потребно понављати презиме у парентези, већ ће ту функцију вршити само година у загради, нпр.:

Овом тематиком бавили су се Иванов и Топоров (1974)...
О изражавању времена у нашем језику писао је Александар Белић (1927)...

што ће одговарати парентезама (Иванов, Топоров 1974) или (Белић 1927).

Међутим, уколико се графички лик имена аутора наведеног дела у основном тексту разликује у односу на изворно писање, парентезу треба формирати у целини, нпр.

Корак даље у опису чешко-словачких односа чини Ана Зеленкова (Zelenková 2009)...

Секундарно ауторство

Кад је реч о секундарном ауторству, у библиографску парентезу уноси се презиме једнога или више у р е д н и к а колективног монографског или лексикографског дела, односно зборника радова. У том случају поступа се исто као у свим напред описаним случајевима примарног ауторства, с тим што се уз презиме јединог уредника додаје ремарка „ed.“ (*editor* = уредник), односно срп. „ур.“, рус. „ред.“, пољ. „red.“ итд.), а уз презимена двају или више уредника – „eds.“ (*editores* = уредници).⁵ Примери: (Lunt ed. 1964), (Krzyżanowski, Wojciechowski red. 1958), (Davie et al. eds. 1962).

При цитирању нпр. колективног лексикографског дела, треба тежити персонализовању библиографске одреднице према критеријуму секундарног ауторства (уредништва). На пример, *Орфоэпический словарь русского языка: Произношение, ударение, грамматические формы* (1983) у библиографској парентези и, потом, пуном библиографском опису треба персонализовати презименом уредника: (Аванесов ed. 1983) или (Аванесов ред. 1983).

Ако цитирани извор не пружа информацију ни о примарном, ни о секундарном ауторству, али иза њега стоји званична институција, у библиографску парентезу уноси се назив те институције. Пример: (UNESCO 2009).

Уколико не постоје подаци ни о примарном, ни о секундарном ауторству, у библиографску парентезу треба унети скраћени податак по систему „наслов-датум“ и разрадити га по истом принципу у пуном библиографском опису. У овом случају, у парентезу се уноси максимално поједностављен и скраћен наслов, и то *курзивом*. Пример: (*Allgemeines Künstlerlexikon* 2000).

Бележење страна цитираног извора у библиографској парентези (локатор)

Уколико се у тексту цитира више места једног извора или се на њих упућује, поред ауторовог презимена и године, после знака „:“ и размака уносе се бројеви страна по

⁵ И у овом случају, премда не одражавају множину, могу се користити скраћенице попут „ур.“, „ред.“, „red.“.

систему „од–до“, односно више појединачних страница, одвојених знаком „;“. Примери: (Белић 1927: 105–117)⁶ или (Бондарко 1971: 77; 121–123; 227).

Ако се цитирано дело састоји од двају или више томова (волумена), у нумерацију се уноси најпре римски број тома, после којег следи тачка „.“ и затим број стране. Пример: (Достоевский 1957: V. 333–335).⁷

Формирање библиографског описа цитираних публикација

Пуни библиографски запис који служи за дешифровање скраћене упутнице у библиографским парентезама формира се према систему „аутор–датум“ у складу с правилима адаптираног „оксфордског стила“.

Пуни библиографски запис тежи што већој економичности. Због тога се, по правилу, наводи само 1) пуно презиме примарног или секундарног аутора и 2) иницијал (или иницијали) његовог личног имена, који се не одвајају запетом.⁸ Уколико је ауторство подељено, наводе се по истом принципу, низањем после запете, имена двају или трију аутора. Када је у питању публикација са четири и више аутора, бележи се само име првопотписаног аутора, уз ремарку „et al.“, „и др.“ и сл. У случају секундарног ауторства, после иницијала додаје се, у обим заградама, скраћеница „ed.“, „eds.“ или нека друга.

После имена следи година публиковања у обим заградама. Примери: „Белић А. (1927)“, „;“, „Поповић Љубомир (1997)“, „;“, „Бондарко А. В. (1971)“, „;“, „Пипер П., Драгићевић Р., Стефановић М. (2005)“, „;“, „Lunt H. G. (ed.) (1964)“, „;“, „Krzyżanowski J., Wojciechowski R. (red.) (1958)“, „.“

Уколико за цитирани извор није доступна година издања, уноси се, као што је већ речено, латинска скраћеница „s. a.“ или друга уобичајена за језик рада или самог изво­ра.

Наслови закључених публикација

Иза године у заградама, обавезно издвојене запетом, следи наслов и поднаслов закључене публикације – *курзивом*. Поднаслов се од наслова одваја употребом сепаратора „:“. Употребу почетног великог слова у поднаслову регулишу логика садржаја и правописна правила сваког појединачног језика. Примери: „*Allgemeines Künstlerlexikon: Internationale Künstlerdatenbank*“, „*Собрание сочинений: в 10-и томах*“ и сл.

После наслова, који се не издваја никаквим правописним знаком следе, у обим заградама, подаци о месту издања и издавачу. Место издања и издавач одвајају се сепаратором „:“, нпр. „(Београд: Нолит)“. Уколико је место издања исто, а издавача више, они се нижу после запете, нпр. „(Београд: Београдска књига, Службени лист СЦГ, Фило­лошки факултет)“. Уколико су у публикацији наведена два места издања а један издавач, места се одвајају запетом, нпр. „(Москва, Ленинград: Наука)“; за случај када постоје три и више места издања а један издавач, наводи се само прво место издања уз скраћеницу „etc.“, нпр. „(Wrocław etc.: Zakład Narodowy im. Ossolińskich)“. Ако је у

⁶ У навођењу бројева страна по принципу „од–до“ одступа се од изворног оксфордског стила – наводе се цели бројеви (нпр.: „105–117“, уместо „105–17“).

⁷ И у бележењу римских бројева одступа се од оксфордског стила. Док се по англосаксонској типо­графској традицији римски бројеви обележавају малим словима (курентом) и допушта се коришћење великих (верзалних) слова, као и тзв. малог верзала, дотле „континентална“ традиција даје предност великим словима. У овим случајевима бележи се, дакле, „XI“ уместо „xi“.

⁸ У ранијој верзији ових правила држали смо се оксфордског стила и препоручивали одвајање иницијала од презимена запетом (нпр. „Lunt, H. G.“), међутим, пракса је показала да су записи са више аутора, због нагомилавања запета, тешко читљиви.

питању суиздаваштво различитих издавача из различитих места, подаци се наводе у блоку, нпр. (Београд: Просвета, Нови Сад: Матица српска).

Иза података о месту и издавачу ставља се тачка. По правилу, не наводи се укупан број страна закључене публикације; уколико се за тим укаже потреба, довољно је иза података о месту и издавачу, без икаквог интерпункцијског знака и скраћеница (попут „стр.“, „с.“, „S.“, „р.“ или „pp.“) навести број и после њега ставити тачку. Уколико у парентези нису наведене стране „од–до“, а аутор рада се позива на део закључене публикације, иза података о месту и издавачу, после запете, наводе се стране.

Уколико постоји потреба да се наведе конкретно издање, уместо записа попут „2. исправљено и допуњено издање“, „3-е изд.“ „5th edn.“ и сл., оно се обележава арапским бројем (нормал) издигнутим за пола реда, смештеним без размака иза наслова закључене публикације (курзив). Примери готових записа:

Davie D., et al. (eds.) (1962), *Poetics–Poetyka–Поэтика* (Warszawa: PWN) 893.

Zelenková A. (2009), *Medzi vzájomnosťou a nezájemnosťou: Sondy do česko-slovenkých a slovensko-českých literárnych vzťahov* (Praha: Slovanský ústav AV ČR, Nitra: Filozofická fakulta Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre) 376.

Аванесов Р. И. (ed.) (1997), *Орфоэпический словарь русского языка: Произношение, ударение, грамматические формы*⁶ (Москва: Русский язык).

Иванов В. В., Топоров В. Н. (1974), *Исследования в области славянских древностей: Лексические и фразеологические вопросы реконструкции текстов* (Москва: Наука), 17–36.

Наслови саставних делова

Наслови саставних делова у пуном библиографском опису бележе се нормалом у наводницима.

Кад је реч о саставном делу закључене публикације једног аутора, иза наслова у наводницима ставља се запета, затим ремарка „in“ (односно, у складу с језиком рада: „у“, «в», „w“) иза које, после размака, следи наслов публикације курзивом и сви остали њени атрибути. Пример:

Живанчевић М. (1987), „Пољска југославистика“, у *Polonica* (Нови Сад: Матица српска), 155–168.

За опис саставних делова колективних монографских дела, зборника радова и сл. важе иста правила као и у претходном случају, с тим што се овде пре наслова бележи још и име секундарног аутора (уредника) или више њих. Пример:

Meriggi B. (1972), «La Polonia vista di Gundulić», in Šližiński J. (ed.), *Polsko jugosłowiańskie stosunki literackie: Tom studiów* (Wrocław etc.: Zakład Narodowy im Ossolińskich, Wydawnictwo PAN), 39–52.

Опис саставних делова серијских публикација суштински је сродан, с тим што се овде изоставља напомена „in“, већ после наслова у наводницима, после запете, следи курзивом наслов серијске публикације.

Серијска публикација описује се по принципу: *Наслов[: поднаслов]*, волумен или годиште римским бројем, (свеска или број, арапским бројем), стр.–стр. Пример:

Eror G. (2011), „Da li su doista Wellek i Warren autori *Teorije književnosti?* Da li je verodostojno što i verovatno? ili: O prevodima i navodima“, *Филолошки преглед*, XXXVIII (2), 9–39.

У случају да се укаже потреба (нпр. да би се разликовале серијске публикације сличног имена или да би се прецизније одредио мање познати часопис), може се после назива, у облику заградама, унети или само место издања, или место издања и издавач.

Наслов часописа и остали атрибути из претходног примера могли би се записати и овако:

Филолошки преглед (Београд), XXXVIII (2), 9–39.
Филолошки преглед (Београд: Филолошки факултет), XXXVIII (2), 9–39.

Кад је реч, нпр., о дневним новинама, годиште и број могу се заменити датумом.

Електронски ресурси

Данас су у електронском облику присутни бројни релевантни извори – од електронских верзија старих, ретких и тешко доступних издања, преко енциклопедијских, библиографских и др. извора, база података, грађе и сл., па све до електронских часописа, дневних новина, специјализованих сајтова, блогова... Све чешће такви извори постају и предмет истраживања и цитирања.

Библиографске парентезе за овакве изворе формирају се на истоветан начин као и за штампане медије. Пун библиографски опис у списку референци, међутим, мора садржати два важна елемента – врсту медијума и начин приступа.

Кад је реч о врсти медијума, ту ће углавном бити две категорије: CD-ROM (DVD) са „одложеним“ временом репродуковања и онлајн електронски ресурси који се репродукују у реалном времену уз помоћ рачунара.

У опису CD-ROM-а формат је следећи: Презиме, Иницијал аутора или уредника (година), „Наслов саставног дела“ и/или *Закључене публикације* [CD-ROM / DVD] (опционо Место: Издавач).

Опис ресурса доступних онлајн треба такође да садржи опис медијума, нпр. „електронски часопис“, „онлајн издање“, „веб сајт“, „блог“ и сл. (на језику цитираног текста, електронског ресурса или на језику рада).

Далеко најважнији део описа ових ресурса јесте URL (Universal Resource Locator), тј. апсолутна адреса ресурса, укључујући и протокол (најчешће <http://> или <ftp://>). URL треба давати у преломљеним заградама „< >“, јер једино оне не могу бити део адресе. При навођењу URL-а треба строго пазити да у адреси не изостане какав знак или се не појави сувишан, јер је она у том случају неупотребљива. URL се у опису не обележава подвлачењем у првом реду због тога што се подвлачењем маскира знак „_“, који може бити саставни део адресе, али и због нарушавања естетског изгледа текста.

Због честих промена садржаја већег дела електронских ресурса неопходан је и датум последњег приступа (није потребно писати тачно време, иако се и то среће).

Формат записа је следећи: Презиме, Иницијал (година), „Наслов саставног дела“ и/или *Закључене публикације* [опис медијума], опционо (број или датум публикавања) <адреса ресурса>, приступ датум. Примери:

Гречаник И. В. (2012), «Лики черносотенства: К. Ф. Головин-критик», *Proudy: středoevropský časopis pro vědu a literaturu* [online časopis], (1) <<http://www.phil.muni.cz/journal/proudy/filologie/studie/2012/1/Liki-Cernosotenstva.php#articleBegin>> 11.09.2012.

Милославский И. Г. (2010), «Чаёк с вареньцем», *Известия* [интернет-газета], (01.02) <<http://izvestia.ru/news/357881>> 01.09.2012.

Евтюхин В. Б. (2009), «Российская Грамматика М. В. Ломоносова», *Архив петербургской русистики* [независимый проект сотрудников кафедры русского языка филологического факультета СПбГУ на интернет-портале *Рутения*] <<http://www.ruthenia.ru/apr/textes/lomonos/add02.htm>> 01.09.2012.

Код електронских ресурса може бити проблем одређивање године издања. У случају да цитирани текст не садржи такву информацију, узима се година последње обнове електронског ресурса.

DOI број

DOI (Digital Object Identifier) број је јединствени алфанумерички идентификатор како закључених публикација, тако и саставних делова, доступних у електронској форми.⁹ Додељивање DOI броја научним чланцима, било да је реч о класично штампаним серијским публикацијама с електронским верзијама или серијским публикацијама које излазе само електронски, у последње време постаје стандард. Због тога је важно, уколико цитирана публикација поседује DOI број, ову информацију обавезно забележити, јер се на тај начин читаоцу омогућава да непосредан електронски приступ цитираном делу. DOI број бележи се после целокупног библиографског описа, укључујући и стране, и то после тачке; после овог броја не сме бити никаквог правописног знака. Пример:

Јовановић Т. (2011), „Служба светом архиепископу Јевстатију Данила Другог у препису XV века“, *Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор*, 77 (1–4), 75–100. DOI:10.2298/PKJIF1177075J

Уколико се цитира чланак с DOI бројем у електронском часопису, DOI број се бележи одмах иза наслова и броја публикације. У овом случају изоставља се URL електронског часописа.

Све ово важи и за закључене публикације (електронске књиге) с додељеним DOI бројем.

Непубликовани извори

При навођењу наслова непубликованих извора у основном тексту, поступа се, у начелу, као и са публикованим – користи се курзив за монографска и колективна дела, односно, нормал у наводницима за саставне делове.

И библиографске парентезе формирају се на исти начин као код публикованих, уз услов да су извори датирани или да се извесно зна година очекиваног публикавања.

Битно се, међутим, разликује поступак при библиографском опису непубликованих извора у листи референци.

Када се цитира извор који је добио коначан облик и званично прихваћен за штампу од стране издавача или редакције часописа, односно чије је скоро објављивање извесно, у пуном опису може се у свему поступати као и с публикованим, уз напомену у загради „у штампи“, «в печати», „w druku” и сл. Пример:

Белокапич-Шкунца В. (ed.) (2012), *Достижения и перспективы сопоставительного изучения русского и других языков* (Белград: Славистическое общество Србији) (в печати).

У свим осталим случајевима у пуном библиографском опису користи се нормал (не курзив) за наслове закључених дела, односно нормал без наводника за наслове саставних делова. Дobar пример је цитирање радова презентованих на конференцијама до тренутка док се не објаве у зборницима радова. Тако ће иста парентеза, нпр. (Стрепетова 2012), пре публикавања постконференцијских материјала имати овакав опис:

Стрепетова Г. И. (2012), Старославјанизми в русском языке: знаки иносистемности и внутрисистемные отношения, доклад на VII международном симпозиуме: Достижения и перспективы сопоставительного изучения русского и других языков, Белград, 1–2 июня.

⁹ Детаљнија обавештења могу се наћи на веб страници Међународне DOI фондације (International DOI Foundation, IDF) <<http://www.doi.org/>>, односно на страници *doi.Serbia* <<http://www.doiserbia.nb.rs/>>.

А после изласка зборника из штампе – овакав:

Стрепетова Г. И. (2012), «Старославјанизми в русском языке: знаки иносистемности и внутрисистемные отношения», in Белокапич-Шкунца В. (ed.), *Достижения и перспективы сопоставительного изучения русского и других языков* (Белград: Славистическое общество Сербии), 56–60.

Друга врста непубликованих извора који се, по природи ствари, често цитирају јесу одбрањени а нештампани академски радови (дипломски, магистарски, докторски). При навођењу оваквих радова, парентезе се формирају као и у свим другим случајевима, док се у пуном библиографском опису наводи пун наслов, назив институције где је рад брањен и њено седиште. Да се ова врста радова не би помешала са штампаним изворима, наслов се бележи, као што је већ речено, нормалом, а између институције и њеног седишта ставља се запета. Нпр.:

Rajić Lj. (1985), *Problemi objašnjenja u epistemologiji istorijske lingvistike: doktorska disertacija* (Filološki fakultet, Beograd).

Да је, хипотетички, Филолошки факултет исте године публикувао ово дело, опис би био:

*Rajić Lj. (1985), *Problemi objašnjenja u epistemologiji istorijske lingvistike: doktorska disertacija* (Beograd: Filološki fakultet).¹⁰

Рукописи и архивалије

Рукописи, односно архивски документи, тј. непубликовани извори којима објављивање није у изгледу, често су предмет цитирања.

Када се зна аутор рукописног извора и датум његовог настанка, библиографска парентеза у основном тексту формира се истоветно као и код сваког другог извора, нпр. (Манојловић 1885); (Коваћ 1964). Локализација садржаја врши се – уколико нема пагинације – навођењем броја листа и, уз помоћ курзивних слова, стране. За навођење стране обично се користе курзивна слова *a* и *b* (могу бити и ћирилична) или *r* (*recto* = предња страна, лице) и *v* (*verso* = задња страна, полеђина), или пак, према руском обичају – када се арапски број без ознаке односи на лице, а број уз скраћеницу «об.» (оборот = полеђина) значи исто као и са латинском скраћеницом *v*. Пример: (Митровић 1899: 1^ʳ)

У пуном опису у списку референци бележи се: Презиме и иницијал аутора (година), Наслов документа [у угластим заградама напомена „рукопис“, „дактилограм“ и сл.] (Институција у којој се чува документ, Седиште: сигнатура или други идентификатор у облику броја или алфанумеричког низа). У случају да документ нема наслов, у угластим заградама даје се скраћени опис документа, а у наставку, после запете напомена „рукопис“ итд. Ни овде се нигде у насловима не користе курзив, нити знаци навода, како би се сугерисало да извор није штампан.

Kovač A. (1964), *Znameniti Sremci: Mala sremska enciklopedija*, Novi Sad [дактилограм] (Библиотека Матице српске, Нови Сад: инв. бр. М. 12. 635).

Манојловић – Рајко Н. (1885), [Писмо Ј. Грчићу од 3. II, рукопис] (Библиотека Матице српске, Нови Сад: Писма Јовану Грчићу, инв. бр. 1879).

Митровић А. Љ. (1899), [Писмо П. Марковићу Адамову од 30. XII, рукопис] (Народна библиотека Србије, Београд: сигн. P420/I/268), 1^ʳ.

¹⁰ Љ. Рајић је своју дисертацију публикувао под насловом *Објашњење у историјској лингвистици* у Загребу 1991.

Уколико, међутим, рукописни извор или архивски документ није персонализован и не садржи датум, у парентезу се уноси скраћени назив или сигла архивске установе, скраћени назив или сигла библиотеке и најсажетији опис документа, нпр. (ИАБ: Винавер Р.)

У попису референци најпре се бележи скраћени назив (сигла) установе, затим се после сепаратора „:“ у заградама наводи пун назив установе и њено седиште, а после сепаратора „:“ назив фонда, збирке, кутија, фасцикла, сигнатура, односно после затворене заграде и запете – број листа. Уколико су документи такви да их је немогуће сигнирати, хијерархијским редом од општег ка посебном наводи се назив или број фонда, збирке, организационе јединице итд. – све до појединачног документа, који се издваја запетом. Пример:

ИАБ: (Историјски архив Београда: Управа града Београда, Централна пријавница, Картотека житеља), Винавер Р.

Уколико рад оперише већим бројем архивских извора, односно већим бројем нумерисаних фондова, збирки, кутија, фасцикли и сл. из исте установе, у формирању парентеза тежи се транспарентном шифровању уз максимално скраћивање. Нпр., записи парентезе: (ИРЛИ 50: 1–1^{об.}) или (ГАРФ 86: 118^{об.}) пратиће овакви записи у попису референци:

ИРЛИ 50: (Институт русской литературы /Пушкинский дом/ РАН, Отдел рукописей, Москва: ф. 572, ед. хр. 50).
ГАРФ 86: (Государственный архив Российской Федерации, Москва: ф. Р-5945, оп. 1, д. 86).

У случају да се појави потреба да се укаже на део документа, у попису референци додају се, после запете, одговарајући бројеви листа/страница:

ГАРФ 86: (Государственный архив Российской Федерации, Москва: ф. Р-5945, оп. 1, д. 86), 73–93^{об.}.

Када се аутор позива на више фондова исте установе, довољно је да у попису референци само први пут дешифрује пун назив установе, а да затим користи само сиглу, нпр.:

ГАРФ 86: (Государственный архив Российской Федерации, Москва): ф. Р-5945, оп. 1, д. 86.
ГАРФ XX: (ф. Р-5945, оп. 1, д. XX).
ГАРФ XY: (ф. Р-5945, оп. 1, д. XY)... итд.

*

У табели која следи пописане су све парентезе које су у претходном излагању коришћене као илустрације с одговарајућим пуним библиографским описима.

у тексту:	у попису референци:
(<i>Allgemeines Künstlerlexikon</i> 2000)	<i>Allgemeines Künstlerlexikon: Internationale Künstlerdatenbank = World Biographical Dictionary of Artists</i> (2000) [CD-ROM], 1–2 (München, Leipzig: K. G. Saur).
(Davie et al. eds. 1962)	Davie D., et al. (eds.) (1962), <i>Poetics–Poetyka–Поэтика</i> (Warszawa: PWN).
(Eror 2011)	Eror G. (2011), „Da li su doista Wellek i Warren autori <i>Teorije književnosti</i> ? Da li je <i>verodostojno</i> što i <i>verovatno</i> ? ili: O prevodima i navodima“, <i>Филолошки преглед</i> , XXXVIII (2), 9–39.

у тексту:	у попису референци:
(Ivić M. 1986)	Ivić M. (1986), „Jedan prilog problematici metafore“, <i>Filologija</i> (Zagreb: Razred za filološke znanosti JAZU), 14, 123–127.
(Ivić P. 1986)	Ivić P. (1986), „Funkcionalna nosivost prozodijskih sistema u kajkavskim govorima“, <i>Filologija</i> (Zagreb: Razred za filološke znanosti JAZU), 14, 129–144.
(Kovač 1964)	Kovač A. (1964), <i>Znameniti Sremci: Mala sremska enciklopedija</i> , Novi Sad [дактилограм] (Библиотека Матице српске, Нови Сад: инв. бр. М. 12. 635).
(Krzyżanowski, Wojciechowski red. 1958)	Krzyżanowski J., Wojciechowski R. (red.) (1958), <i>Ludowość u Mickiewicza: Praca zbiorowa</i> (Warszawa: IBL).
(Lunt ed. 1964)	Lunt H. G. (ed.) (1964), <i>Proceedings of the Ninth International Congress of Linguists: Cambridge, Mass., August 27–31, 1962</i> (The Hague: Mouton).
(Meriggi 1972)	Meriggi B. (1972), «La Polonia vista di Gundulić», in Šliziński J. (ed.), <i>Polsko jugosłowiańskie stosunki literackie: Tom studiów</i> (Wrocław etc.: Zakład Narodowy im Ossolińskich, Wydawnictwo PAN), 39–52.
(UNESCO 2009)	UNESCO (2009), <i>Investing in cultural diversity and intercultural dialogue: UNESCO world report</i> (Paris: UNESCO).
(Zelenková 2009)	Zelenková A. (2009), <i>Medzi vzájomnosťou a nezájemnosťou: Sondy do česko-slovenských a slovensko-českých literárnych vzťahov</i> (Praha: Slovanský ústav AV ČR, Nitra: Filozofická fakulta Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre).
(Аванесов ed. 1983)	Аванесов Р. И. (ed.), (1983), <i>Орфоэпический словарь русского языка: Произношение, ударение, грамматические формы</i> (Москва: Русский язык).
(Белић 1927)	Белић А. (1927), „О употреби времена у српскохрватском језику“, <i>Јужнословенски филолог</i> , VI, 102–132.
(Бондарко 1971)	Бондарко А. В. (1971), <i>Вид и время русского глагола: значение и употребление</i> (Ленинград: Просвещение).
(ГАРФ 86: 118 ^{оѝ})	ГАРФ 86: (Государственный архив Российской Федерации, Москва: ф. Р-5945, оп. 1, д. 86).
(Достоевский 1957: V. 333–335)	Достоевский Ф. М. (1957), <i>Собрание сочинений: в 10-и томах, V. Преступление и наказание</i> (Москва: Государственное издательство художественной литературы).
(Евтюхин 2009)	Евтюхин, В. Б. (2009), «Российская Грамматика М. В. Ломоносова», <i>Архив петербургской русистики</i> [независимый проект сотрудников кафедры русского языка филологического факультета СПбГУ на интернет-портале Рутения] < http://www.ruthenia.ru/apr/textes/lomonos/add02.htm > 01.09.2012.
(Живанчевић 1987)	Живанчевић М. (1987), „Пољска југославистика“, у <i>Polonica</i> (Нови Сад: Матица српска), 155–168.
(ИАБ: Винавер Р.)	ИАБ: (Историјски архив Београда: Управа града Београда, Централна пријавница, Картотека житеља), Винавер Р.
(ИРЛИ 50: 1–1 ^{оѝ})	ИРЛИ 50: (Институт русской литературы /Пушкинский дом/ РАН, Отдел рукописей, Москва: ф. 572, ед. хр. 50).
(Иванов, Топоров 1974)	Иванов В. В., Топоров В. Н. (1974), <i>Исследования в области славянских древностей: Лексические и фразеологические вопросы реконструкции текстов</i> (Москва: Наука).
(Кончаревић 2011a)	Кончаревић К. (2011a), „Језик сакралног као предмет русистичких испитивања“, <i>Јужнословенски филолог</i> , 67, 163–184.
(Кончаревић 2011b)	Кончаревић К. (2011b), „Славистичка испитивања у теолингвистици: истраживачки проблеми и резултати“, <i>Црквене студије</i> , 8, 187–213.
(Кулишић et al. 1970)	Кулишић Ш., Пантелић Н. и Петровић П. Ж. (1970), <i>Српски митолошки речник</i> (Београд: Нолит).
(Манојловић 1885)	Манојловић – Рајко, Н. (1885), [Писмо Ј. Грчићу од З. П, рукопис] (Библиотека Матице српске, Нови Сад: Писма Јовану Грчићу, инв. бр. 1879).
(Митровић 1899)	Митровић А. Љ. (1899), [Писмо П. Марковићу Адамову од 30. XII, рукопис] (Народна библиотека Србије, Београд: сигн. Р420/1/268), 1 ^р .
(Пипер и др. 2005)	Пипер П., Драгићевић Р., Стефановић М. (2005), <i>Асоцијативни речник српског језика</i> (Београд: Београдска књига, Службени лист СЦГ, Филолошки факултет).
(Поповић Љубомир 1997)	Поповић Љубомир (1997), „Комуникативно-граматичка анализа реченице: Анализа комуникативне реченице као најмање завршене јединице комуникације“, <i>Свет речи</i> , 4/5, 14–30.

у тексту:	у попису референци:
(Поповић Људмила 1997)	Поповић Људмила (1997), „Епистоларни дискурс и концепција игре“, <i>Зборник Матице српске за филологију и лингвистику</i> , XL (1), 125–137.
(Пшибишевски б. г.)	Пшибишевски С. (б. г.), <i>De profundis</i> , прев. Грашић, Б. М. (Београд: Књижара Свет. Дебелјевића).

Табела 2 – примери библиографских парентеза и њихови пуни описи

Формирање списка референци

На крају прилога у свим рубрикама *Славистике* (у рубрикама „Славистички научноистраживачки пројекти“ и „Скуп слависта“ – пре резимеа) следи списак референци под насловом „Литература“ (верзал, центрирано).

Под овим насловом могу бити само библиографске јединице које се у раду цитирају, односно на које аутор упућује ради обавештења или поређења. „Литература“ није попис упутне литературе о предмету! Свака библиографска јединица у овом попису служи дешифровању библиографске парентезе у основном тексту. О бележењу упутне литературе вид. наредни одељак.

У секцији списка референци сваки појединачни запис издваја се у засебан параграф. У његовом обликовању користи се тзв. висећи параграф (hanging indent), тј. такав у којем се први ред поравнава с левом маргином, док су сви преостали редови увучени 1 см.

Списак референци уређује се по азбучном/абecedном реду презимена аутора и хронолошки. Уколико се сортирање врши аутоматски, сваки параграф добиће своје место према редоследу првог слова у презимену аутора у складу са системом Unicode, а бројеви (године) сортираће се у растућој поступности. На тај начин у списку референци наћи ће се најпре латинички извори, док ћирилички следити иза њих. Уредништво не инсистира на интервенцијама у овако аутоматски сортираном списку, али колико аутор има потребу да у попису референци предност да ђирилицу, референце у том случају мора груписати у посебне целине, обележене са „ћирилица“ и „латиница“.

Мешање ћириличних и латиничних јединица у попису референци није дозвољено.

Када се у попису референци нађе више радова истог аутора, већ код описа друге библиографске јединице, уместо презимена и иницијала, ставља се удвојен знак „—“ (дугачка црта, “em dash” [Alt + 0151]). Ово илуструјемо на примеру трију хипотетичких имена:

Сидоров, А. А. (2000), ...
— (2001), ...

Ако се Сидорову 2002. као коаутор придружио још Петров, а овој двојници 2003. и трећи – Иванов, па су сва тројица аутори и рада из 2004. запис ће изгледати овако:

Сидоров, А. А. (2000), ...
— (2001)...
— Петров, Б. Б. (2003), ...
— — Иванов В. В. (2004), ...
— — — (2005), ...

Међутим, ако је Сидоров 2002, поред свега осталог, био и носилац секундарног ауторства (приређивач, уредник, преводац и сл.), низ се прекида:

Сидоров, А. А. (2000)...
— (2001)...

Сидоров, А. А. (ed.) (2002)...
Сидоров, А. А., Петров, Б. Б. (2002), ...
—— ——— Иванов В. В. (2004), ...
—— ——— (2005), ...

У случају да се аутор јавља у више референци, и то како као једини аутор, тако и као првопотписани у коауторским радовима, и као секундарни аутор, допуштено је одступити од азбучног/абecedног реда и груписати референце према карактеру ауторства: у посебне групе издвојити референце где је писац једини примарни аутор, првопотписани коаутор и, напослетку, секундарни аутор.

С а в е т: С обзиром на то да данас велика већина аутора користи рачунар за писање, увек је најбоље најпре аутоматски узбучити попис референци, па затим приступити уношењу симбола „——“, јер кад се они једном унесу – аутоматско сортирање више није могуће.

На основу неких од примера из Табеле 2 дајемо једну од две могуће варијанте формирања хипотетичног пописа референци:

ЛИТЕРАТУРА

А. Ћирилица

- Белић А. (1927), „О употреби времена у српскохрватском језику“, *Јужнословенски филолог*, VI, 102–132.
Бондарко А. В. (1971), *Вид и время русского глагола: значение и употребление* (Ленинград: Просвещение).
Евтюхин В. Б. (2009), «Российская Грамматика М. В. Ломоносова», *Архив петербургской русистики* [независимый проект сотрудников кафедры русского языка филологического факультета СПбГУ на интернет-портале *Рутения*] <<http://www.ruthenia.ru/apr/textes/lomonos/add02.htm>> 01.09.2012.
Кончаревић К. (2011a), „Језик сакралног као предмет русистичких испитивања“, *Јужнословенски филолог*, 67, 163–184.
—— (2011b), „Славистичка испитивања у теолингвистици: истраживачки проблеми и резултати“, *Црквене студије*, 8, 187–213.
Кулишић Ш., Пантелић Н. и Петровић П. Ж. (1970), *Српски митолошки речник* (Београд: Нолит).
Митровић А. Љ. (1899), [Писмо П. Марковићу Адамову од 30. XII, рукопис] (Народна библиотека Србије, Београд: сигн. Р420/1/268), 1^р.
Пипер П., Драгићевић Р., Стефановић М. (2005), *Асоцијативни речник српског језика* (Београд: Београдска књига, Службени лист СЦГ, Филолошки факултет).

Б. Латиница

- Allgemeines Künstlerlexikon: Internationale Künstlerdatenbank = World Biographical Dictionary of Artists* (2000) [CD-ROM], 1–2 (München, Leipzig: K. G. Saur).
Davie D., et al. (eds.) (1962), *Poetics–Poetyka–Поэтика* (Warszawa: PWN).
Kovač A. (1964), *Znameniti Sremci: Mala sremska enciklopedija*, Novi Sad [дактилограм] (Библиотека Матице српске, Нови Сад: инв. бр. М. 12. 635).
Krzyżanowski, J., Wojciechowski, R. (red.) (1958), *Ludowość u Mickiewicza: Praca zbiorowa* (Warszawa: IBL).
Lunt H. G. (ed.) (1964), *Proceedings of the Ninth International Congress of Linguists: Cambridge, Mass., August 27–31, 1962* (The Hague: Mouton).
Meriggi B. (1972), «La Polonia vista di Gundulić», in Šliziński J. (ed.), *Polsko jugosłowiańskie stosunki literackie: Tom studiów* (Wrocław etc.: Zakład Narodowy im Ossolińskich, Wydawnictwo PAN), 39–52.
UNESCO (2009), *Investing in cultural diversity and intercultural dialogue: UNESCO world report* (Paris: UNESCO).

Списак извора

Листа коришћених извора формира се истоветно као и попис референци испод наслова „Извори“ (верзал, центрирано).

Бележење упутне литературе

Уколико се укаже потреба за навођењем додатне или препоручене литературе о предмету, у њеном библиографском опису не користи се систем „аутор–датум“, већ „аутор–наслов“, такође у модификованом оксфордском стилу.

На овај начин записиваће се и библиографски подаци у насловима рубрике приказа („У свету славистичке литературе“). Примере записа по систему „аутор–наслов“ даћемо на темељу неких раније навођених библиографских јединица.

УПУТНА [или ДОДАТНА, ПРЕПОРУЧЕНА...] ЛИТЕРАТУРА

- Erer G., „Da li su doista Wellek i Warren autori *Teorije književnosti*? Da li je *verodostojno* što i *verovatno*? ili: O prevodima i navodima“, *Филолошки преглед* (2011), XXXVIII (2), 9–39.
- Krzyżanowski J., Wojciechowski R. (red.), *Ludowość u Mickiewicza: Praca zbiorowa* (Warszawa: IBL, 1958).
- Meriggi B., «La Polonia vista di Gundulić», in Śliziński J. (ed.), *Polsko jugosłowiańskie stosunki literackie: Tom studiów* (Wrocław etc.: Zakład Narodowy im Ossolińskich, Wydawnictwo PAN, 1972), 39–52.
- Аванесов Р. И. (ed.), *Орфоэпический словарь русского языка: Произношение, ударение, грамматические формы*¹ (Москва: Русский язык, 1983).
- Белић А., „О употреби времена у српскохрватском језику“, *Јужнословенски филолог* (1927), VI, 102–132.
- Бондарко А. В., *Вид и время русского глагола: Значение и употребление* (Ленинград: Просвещение, 1971).
- Достоевский Ф. М., *Собрание сочинений: в 10-и томах, V. Преступление и наказание* (Москва: Государственное издательство художественной литературы, 1957).

Скраћенице и списак скраћеница

Уколико се у раду користе скраћенице које се не разрешавају у тексту, поготово ако није реч о општепознатим (нпр. руске МГУ, СНГ, СМИ итд.), те њихово дешифровање може изазвати тешкоће или недоумице код читаоца – обавезно је пописати их и дешифровати. Списак скраћеница („Скраћенице“, верзал, центрирано) даје се на крају рада, пре „Литературе“ и евентуалних других библиографских листи.

Употреба скраћеница у цитатном апарату – као замена за принцип „аутор–датум“ – није допуштена. Нпр, запис:

... биситуативност или бипредикативност (в. ТФГ), тј. сложен однос...

треба преобликовати у:

... биситуативност или бипредикативност (в. Бондарко ред. 1996), тј. сложен однос...

Реч је о библиографском извору:

Бондарко А. В. (ред.) (1996), *Теория функциональной грамматики: Локативность, бытийность, посессивность, обусловленность* (Санкт-Петербург: Наука).

Ово се односи на презентацију и пописивање свих библиографских извора.

*

Уколико аутори буду имали било каквих дилема у вези с применом ових „Правила“, односно са ситуацијама које у њима нису објашњене, слободни су да се обрате Уредништву на адресу администрације Славистичког друштва Србије <slavisticko.drustvo[at]gmail.com> с назнаком: „За Уредништво Славистике“.

Уредништво захваљује проф. др Гордани Стокић-Симончић и Ивани Гавриловић на корисним сугестијама при састављању ових правила.

Уредништво